Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro zahraniční věci

2023/2072(INI)

5.9.2023

NÁVRH ZPRÁVY

o bezpečnostních a obranných důsledcích vlivu Číny na kritickou infrastrukturu v Evropské unii
(2023/2072(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Klemen Grošelj

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o bezpečnostních a obranných důsledcích vlivu Číny na kritickou infrastrukturu v Evropské unii
(2023/2072(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

– s ohledem na hlavu V Smlouvy o Evropské unii, zejména na kapitolu 2 oddíl 2 s ustanoveními o společné bezpečnostní a obranné politice,

– s ohledem na dokument nazvaný „Strategický kompas pro bezpečnost a obranu – za Evropskou unii, která chrání své občany, hodnoty a zájmy a přispívá k mezinárodnímu míru a bezpečnosti“, který schválila Rada dne 21. března 2022 a potvrdila Evropská rada dne 25. března 2022,

– s ohledem na Versailleské prohlášení přijaté na neformálním zasedání hlav států nebo předsedů vlád dne 11. března 2022,

– s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 20. června 2023 nazvané Evropská strategie hospodářské bezpečnosti (JOIN(2023)0020),

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2557 ze dne 14. prosince 2022 o odolnosti kritických subjektů a o zrušení směrnice Rady 2008/114/ES (směrnice o odolnosti kritických subjektů)[1],

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2555 ze dne 14. prosince 2022 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii, o změně nařízení (EU) č. 910/2014 a směrnice (EU) 2018/1972 a o zrušení směrnice (EU) 2016/1148 (směrnice o bezpečnosti sítí a informací 2)[2],

– s ohledem na doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 o celounijním koordinovaném přístupu za účelem posílení odolnosti kritické infrastruktury,

– s ohledem na komuniké z vilniuského summitu, které vydaly hlavy států a předsedové vlád zemí NATO účastnící se zasedání Severoatlantické rady ve Vilniusu dne 11. července 2023,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/XXXX ze dne [datum], kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému polovodičů (akt o čipech)[3],

[1] Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 164.
[2] Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 80.
[3] Úř. věst. L XXX

– s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o horizontálních požadavcích na kybernetickou bezpečnost produktů s digitálními prvky a o změně nařízení (EU) 2019/1020, který předložila Komise dne 15. září 2022 (COM(2022)0454),

– s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

– s ohledem na stanovisko Výboru pro mezinárodní obchod,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9–0000/2023),

A. vzhledem k tomu, že nedávné společné sdělení o Evropské strategii hospodářské bezpečnosti se zaměřuje na minimalizaci rizik, která vyplývají z některých hospodářských toků v souvislosti se zvýšeným geopolitickým napětím a rychlými technologickými změnami, při současném zachování maximální hospodářské otevřenosti a dynamiky;

B. vzhledem k tomu, že směrnice o odolnosti kritických subjektů a směrnice o bezpečnosti sítí a informací 2 poskytují komplexní právní rámec pro posílení fyzické i digitální odolnosti kritické infrastruktury, včetně infrastruktury související s energetikou, dopravou, zdravím, digitální infrastrukturou, vodou a potravinami;

C. vzhledem k tomu, že od vydání doporučení Rady ze dne 8. prosince 2022 jsou již prováděna cílená opatření, aby byla zajištěna společná reakce EU na vzniklé incidenty, včetně posílení koordinace s NATO prostřednictvím pracovní skupiny EU–NATO pro odolnost kritické infrastruktury, která je součástí strukturovaného dialogu NATO–EU o odolnosti;

D. vzhledem k tomu, že nátlaková politika a rostoucí asertivita Čínské lidové republiky (ČLR), včetně jejího agresivního postoje vůči Tchaj-wanu, a také sociální a hospodářské důsledky pandemie COVID-19 a ruské útočné války proti Ukrajině odhalily zranitelnost EU a znovu potvrdily, že je třeba „snížit riziko“ ve vztazích s ČLR a s dalšími nedemokratickými třetími zeměmi;

E. vzhledem k tomu, že získávání kritické infrastruktury Čínou, zejména v sousedství EU, včetně západního Balkánu, představuje rostoucí riziko ve vazbě mezi obchodem a bezpečností;

F. vzhledem k tomu, že se nadále posiluje čínsko-ruské strategické partnerství, a to i v oblasti přenosu technologií a vojenských schopností;

Jádro problému: pochopení čínské strategie vojenské a civilní fúze

1. zdůrazňuje, že čínská strategie vojenské a civilní fúze (MCF) je státem řízený program a plánuje využít všech nástrojů státní a obchodní moci k posílení a podpoře Čínské lidové osvobozenecké armády (PLA), ozbrojeného křídla Komunistické strany Číny (CCP);

2. domnívá se, že čínský stranicky řízený politický systém a hospodářství často vyžadují, aby soukromé společnosti sladily své obchodní zájmy s vojenskými činnostmi,

represemi a politickým vměšováním Komunistické strany Číny; zdůrazňuje, že mezinárodní činnosti čínských společností následně pomáhají Komunistické straně Číny rozšířit svůj vliv na zahraniční země a oslabovat geopolitické konkurenty;

3. domnívá se, že MCF je třeba chápat v širším politickém a strategickém kontextu s přihlédnutím k jejímu propojení s dalšími iniciativami, jako je např. iniciativa „Jedno pásmo, jedna cesta“ (včetně Digitální hedvábné stezky); domnívá se, že konečným cílem MCF je pokročit v dosahování dlouhodobého strategického cíle Číny, jímž je stát se přední světovou velmocí;

Důsledky civilně-vojenské strategie ČLR

4. varuje před rizikem jakéhokoli zapojení čínských společností do strategických aktiv EU, zejména těch, které mají přímé nebo nepřímé vazby na čínský vojenský systém; v této souvislosti zdůrazňuje své znepokojení nad tím, že technologie a odborné technologické znalosti budou předány čínské armádě, čímž se zvýší schopnost PLA rozvíjet novou generaci vojenských technologií, které mohou být použity k nátlaku na partnery v Asii a na celém světě;

5. zdůrazňuje, že Čína vyrábí 70 % baterií na světě (je sídlem tří z pěti největších gigantů vyrábějících baterie), představuje 60 % celosvětové výroby hliníku a 75 % křemíku, je přední zemí v rafinaci lithia (60 %) a ve zpracování mědi (70 %) a produkuje 84 % niklu a 85 % kobaltu na světě; zdůrazňuje, že čínské těžební společnosti působí v Demokratické republice Kongo (kobalt), Indonésii (nikl) i v Chile a Austrálii (lithium) a že jejich v podstatě monopol na výrobu a zpracování těchto kritických komodit představuje pro EU nejen akutní geopolitickou výzvu, ale také obrovské riziko pro evropská odvětví obrany a další průmyslová odvětví;

6. připomíná, že diplomatická i vojenská komunikace se přenáší soukromě vlastněnými podmořskými kabely, jež poskytují čínské společnosti, jako je např. HMN Technologies, subjekt přidružený ke kybernetické zpravodajské odnoži PLA; vyjadřuje vážné znepokojení nad podmořskými datovými kabelovými systémy provozovanými čínskou společností HMN Technologies, které propojují území členských států EU s indicko-tichomořským regionem, včetně propojení s vojenskými základnami členských států a NATO v regionu, a vytvářejí bezpečnostní zranitelnost, pokud jde o sledování podmořského prostoru a shromažďování zpravodajských informací;

Příprava reakce: rozšíření souboru nástrojů s cílem reagovat na obavy v oblasti bezpečnosti a obrany

7. varuje, že zhoršení bezpečnostního prostředí v Evropě a na celém světě vyžaduje, abychom se naléhavě zamysleli nad tím, jak posílit strategickou autonomii EU a snížit její závislost na zemích, jako je ČLR, které jsou systémovými konkurenty, nikoli strategickými partnery; zdůrazňuje, že je třeba zabránit tomu, aby vznikající citlivé technologie a klíčové zboží dvojího užití byly vyzrazeny problematickým subjektům, které uskutečňují strategie MCF nebo na nich spolupracují;

8. je i nadále znepokojen tím, že evropská kritická infrastruktura je vůči vnějšímu vlivu stále zranitelnější; v tomto ohledu oceňuje nedávné legislativní kroky ke zvýšení odolnosti kritických subjektů v EU; se znepokojením však konstatuje, že tyto iniciativy

se do značné míry omezují na postupy prověřování přímých zahraničních investic, což Komunistické straně Číny ponechává možnost získávat přístup ke kritickým aktivům a manipulovat s nimi;

9. konstatuje, že prověřování zúčastněných stran, které mají přístup ke kritické infrastruktuře, nemůže být omezeno na přímé investice; žádá, aby byly stávající nástroje, které se zabývají přímými zahraničními investicemi a zahraničními subvencemi, rozšířeny tak, aby zahrnovaly všeobecné postupy prověřování pro všechny zúčastněné strany zapojené do projektů kritické infrastruktury EU; vyzývá Komisi, aby s podporou členských států mapovala, sledovala a vyhodnocovala přístup Číny ke kritické infrastruktuře v EU; zdůrazňuje, že za ochranu infrastruktury nesou konečnou odpovědnost členské státy, ale navzdory tomu důsledně neprovádějí stávající pokyny pro přímé zahraniční investice ani mechanismy prověřování investic na vnitrostátní úrovni;

10. vítá potenciál návrhu Komise na Evropskou strategii hospodářské bezpečnosti, pokud jde o rozšíření souboru nástrojů EU na vývoz nebo investice do úzkého souboru klíčových základních technologií s vojenským využitím, mimo jiné i v oblasti kvantové výpočetní techniky, pokročilých polovodičů a umělé inteligence; vyzývá k urychlenému přijetí návrhů Komise a k tomu, aby členské státy plně provedly rozšířený regulační rámec EU, aby byly vyloučeny subjekty, které by mohly přispívat k MCF;

11. dále vítá návrh Komise zabránit úniku vznikajících citlivých technologií tím, že se vytvoří seznam technologií dvojího užití na základě úzce definovaných a do budoucna zaměřených kritérií, jako je např. potenciální podpůrný a transformační charakter dané technologie, riziko MCF a riziko zneužití technologie k porušování lidských práv; vyzývá Komisi a členské státy, aby co nejdříve stanovily a provedly příslušná ochranná opatření pro technologie dvojího užití;

12. vítá přijetí evropského aktu o čipech, který zvýší schopnost EU vyrábět polovodiče a vytvoří strategickou mapu hodnotových řetězců polovodičů v EU včetně nedostatků v jejich schopnostech, čímž se omezí závislost EU na třetích zemích, jako je např. Čína; vyzývá k předložení dalších návrhů na zabezpečení výrobních a dodavatelských řetězců kritické infrastruktury a materiálů v rámci EU;

13. vyzývá Komisi, aby navrhla nový legislativní rámec ke zmírnění bezpečnostních rizik spojených s dodavateli podmořských kabelových systémů; zdůrazňuje, že je třeba zabránit dodavatelům kabelových systémů, jako např. čínským společnostem, ve sdílení údajů se zpravodajskými službami, pokud nejde o ochranu infrastruktury před vnějšími vniknutími nebo zlovolnými útoky;

Propojení mezi vnitřní a vnější bezpečností: posílení odolnosti nejbližších partnerů EU

14. je si vědom pronikání ČLR na trh EU a do jejího širšího sousedství; vyzývá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby zajistila, že opatření přijatá k posílení odolnosti EU vůči čínskému vlivu budou rozšířena i na nejbližší partnery EU, zejména na přistupující země a na ty, které jsou součástí politiky sousedství EU;

15. připomíná, že námořní síly ČLR mají právní nástroje k zajištění toho, aby čínské civilní lodě a infrastruktura mohly být využívány pro vojenské a bezpečnostní účely; domnívá

se, že Čína může využít svou civilní obchodní infrastrukturu na podporu přítomnosti PLA ve třetích zemích; varuje, že MCF poskytuje PLA přístup k zahraničním přístavům, což jí umožňuje předsunout logistiku na podporu nasazení námořnictva až do oblasti Indického oceánu, Středozemního moře a Atlantského oceánu; zdůrazňuje, že riziko špionáže je nejvyšší, pokud jsou čínské civilní obchodní prostředky umístěny v logistických uzlech v blízkosti námořních základen EU a NATO nebo provozovatelů přístavů, kteří podepsali dohody o poskytování logistické podpory evropským společnostem;

16. konstatuje, že třetina veškeré africké infrastruktury vybudované od roku 2010 byla financována a vybudována čínskými státními podniky; zdůrazňuje, že Čína své obchodní, investiční a úvěrové přísliby s malými nebo neprůhlednými smluvními závazky v posledních 20 letech navýšila; vyjadřuje znepokojení nad tím, že tento čínský model je velmi přitažlivý pro mnoho zemí, které nemohou splnit požadavky EU na přístup k rovnocenné úrovni financování, čímž se rozšiřuje čínský vliv na úkor partnerství s EU; vyzývá Komisi a ESVČ, aby zajistily, že vysoké standardy EU pro investice s partnery nebudou ohrožovat její bezpečnostní vztahy a zapojení jakožto spolehlivého a strategického partnera;

17. se znepokojením upozorňuje na strategii ČLR vybudovat „základnu spolupráce modré ekonomiky“ podél afrického pobřeží, a to i prostřednictvím stavby rybářských plavidel a výstavby zařízení pro opravy plavidel, které lze využít i pro vojenské účely; zdůrazňuje, že tyto dohody s africkými zeměmi a licence obecně nejsou dostatečně podrobné a transparentní; nastiňuje možné geopolitické důsledky tohoto vývoje pro EU, zejména ve třetích zemích, v nichž se EU angažuje;

°

° °

18. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě a Komisi.